

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžr/106/2014
Identifikačné číslo spisu:	5014200054
Dátum vydania rozhodnutia:	09.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5014200054.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci žalobcu: Obec Věterná Poruba, 031 04 Liptovský Mikuláš, zast. advokátom JUDr. Ivanom Vozárom, Ul. M. M. Hodžu č. 3, 031 01 Liptovský Mikuláš, proti žalovanému: Okresný úrad Žilina, Andreja Kmeťa č. 17, 011 32, Žilina, za účasti: 1./ M. D., bytom N. S. č. XXX, XXX XX F. Z., 2./ N. Q., bytom N. S. XXX, XXX XX F. Z., 3./ C. V., bytom XXX XX F. X. č. XXX, 4./ G. A., bytom A. č. XXX, XXX XX F. X., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Vo-18/2013-Ko zo dňa 05.11.2013 a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 18.06.2014 č. k. 21S/9/2014-30, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 18. júna 2014 č. k. 21S/9/2014-30 z m e ň u j e tak, že rozhodnutie žalovaného č. Vo-18/2013-Ko z 05.11.2013 v spojení s rozhodnutím Správy katastra Liptovský Mikuláš č. V 1710/2013 z 26.08.2013 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi na účet právneho zástupcu trovy konania predstavujúce trovy právneho zastúpenia vo výške 150,08 € do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline podľa § 250j ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len "OSP") zrušil rozhodnutie žalovaného č. Vo-18/2013-Ko zo dňa 05.11.2013, ktorým tento potvrdil rozhodnutie Správy katastra Liptovský Mikuláš č. V 1710/2013 zo dňa 26.08.2013 o zastavení katastrálneho konania o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností z dôvodu ustanovenia § 31b ods. 1 písm. e) a f) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len "katastrálny zákon"). Súd zároveň vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa tak urobil potom, čo mal za preukázané, že Správa katastra Liptovský Mikuláš (ako

právny predchodca Okresného úradu Liptovský Mikuláš na základe zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov) svojim rozhodnutím zastavila predmetné katastrálne konanie s odôvodnením, že účastníci konania v určenej lehote neodstránili všetky nedostatky návrhu na vklad a jeho príloh, konkrétne náležité nepreukázanie oslobodenia žalobcu od úhrady správneho poplatku. Voči predmetnému rozhodnutiu správneho orgánu, v súlade s poučením, podal žalobca včas odvolanie, pričom namietal, že dôvod oslobodenia od úhrady správneho poplatku bol dostatočným spôsobom preukázaný v súlade so zákonom č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch tým, že predložil listiny preukazujúce, že predmetnou kúpnu zmluvou sa rieši usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod jestvujúcou miestnou komunikáciou - uznesenie obecného zastupiteľstva Obce Veterná Poruba, ako najvyššieho rozhodovacieho orgánu obce, ktorý podľa § 11 odseku 4 písm. a) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení schvaľuje najdôležitejšie úkony týkajúce sa majetku obce vrátane jeho nadobúdania, čím podľa právneho názoru žalobcu je dostatočne preukázané oslobodenie od povinnosti uhradiť správny poplatok za predmetné katastrálne konanie.

Žalovaný správny orgán predmetné odvolanie zamietol v celom rozsahu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Správy katastra Liptovský Mikuláš s odôvodnením, že prvostupňové rozhodnutie je vecne správne a zákonné. Poukázal na to, že Obec Veterná Poruba v návrhu na vklad zo dňa 28.5.2013 tvrdí, že tento návrh na vklad je oslobodený od správnych poplatkov. Na preukázanie tohto predložila obec kópiu protokolu č. 63/1991 a poukázala aj na uznesenie obecného zastupiteľstva č. 49/2013 a geometrický plán č. 40003337-9/2012, ktoré sa nachádzajú v spisovom materiáli prvostupňového správneho orgánu. Správa katastra postupovala správne, keď konanie o návrhu na vklad zastavila, nakoľko neboli predložené doklady o tom, že zmluvou nadobúdané pozemky sa nachádzajú pod pozemnou komunikáciou, ktorá prešla do pôsobnosti obce podľa osobitných predpisov. Ďalej žalovaný v rozhodnutí poukázal na to, že pokiaľ určitú skutočnosť dôležitú pre rozhodnutie vo veci nemožno preukázať, alebo ju možno preukázať len s neprimeranými ťažkosťami, môže správny orgán na miesto dôkazu pripustiť aj čestné vyhlásenie účastníka konania. Správe katastra však nebolo doložené čestné vyhlásenie účastníka konania, preto prvostupňový správny orgán konanie zastavil v súlade so zákonom. Vo svojom rozhodnutí tiež konštatoval pochybenie prvostupňového správneho orgánu realizáciou opravy zmluvy spôsobom odporujúcim katastrálnemu zákonu.

Na základe takto zisteného skutkového stavu súd prvého stupňa k dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je nesprávne, nakoľko žalovaný nemohol o odvolaní žalobcu rozhodnúť meritórne tak, že napadnuté rozhodnutie potvrdil, keďže takéto rozhodnutie nemá oporu v katastrálnom zákone ani v zákone o správnom konaní. Poukázal na to, že prvostupňový správny orgán, ktorý zastavil konanie dal nesprávne poučenie vo vzťahu k zastaveniu konania podľa ust. § 31b ods. 1 písm. e) katastrálneho zákona, nakoľko zákon podať proti takémuto rozhodnutiu odvolanie nepripúšťa, pričom je zrejmé, že pripúšťa podať odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení konania s poukazom na § 31b ods. 1 písm. f) katastrálneho zákona. Postup správy katastra tým, že keď bude konanie zastavené pre nezaplatenie poplatku, nebolo potrebné vyzývať na odstránenie nedostatkov návrhu na vklad, označil za nesprávny. Žalovanému vytýkal, že vzhľadom na nesprávne poučenie o možnosti podať opravný prostriedok, nevybavil vec neformálnym spôsobom tak, že oznámi žalobcovi že odvolanie nie je prípustné a o tej časti zastavenia konania pre neodstránenie nedostatkov návrhu nemá praktický význam rozhodovať, keďže konanie bolo zastavené z dôvodu, pre ktorý nemožno podať odvolanie. Je postupom bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, ktorým namietal, že nebol dôvod na zrušenie jeho rozhodnutia, nakoľko proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa bolo prípustné odvolanie, keďže konanie bolo zastavené aj z dôvodu, pre ktorý je odvolanie prípustné, čo bolo uvedené aj vo výroku napadnutého rozhodnutia a preto podľa jeho názoru krajský súd vec po právnej stránke nesprávne posúdil. Jeho rozsudok preto žiadal zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca ani zúčastnené osoby sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je nedôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 9. novembra 2015 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 31b zákona č. 162/1995 Z. z. konanie o návrhu na vklad sa zastaví ak e) v určenej lehote nebol zaplatený správny poplatok, f) účastník konania v určenej lehote neodstránil nedostatky návrhu na vklad prípadne jeho príloh.

Podľa § 31b ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. proti rozhodnutiu o zastavení konania podľa ods. 1 písm. d), e) a g) sa nemožno odvolať. Rozhodnutie o zastavení konania podľa ods. 1 písm. d) sa vyznačí v spise.

Podľa položky 11 ods. 1 sadzobníka zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, od poplatku podľa tejto položky sú oslobodené obce a vyššie územné celky, ak návrh na začatie konania o povolení vkladu práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností podávajú v súvislosti s usporiadaním vlastníckych práv k pozemným komunikáciám a ku školám, ktoré prešli do ich pôsobnosti podľa osobitných predpisov.

Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Podľa § 250j ods. 2 OSP súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie, ak po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v medziach žaloby dospel k záveru, že d) rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov e) v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Z obsahu podanej žaloby vyplýva, že žalobca od počiatku namietal nesprávny postup žalovaného, keď tento nevzal do úvahy písomné dôkazy najmä uznesenie obecného zastupiteľstva, delimitačný protokol a geometrický plán majúce preukázať splnenie podmienok pre oslobodenie od platenia správneho poplatku a neumožnil namiesto dôkazu pripustiť čestné vyhlásenie účastníka konania, o čom mal byť predtým poučený, čo nebolo dodržané, čo spôsobilo, že rozhodnutie je zaťažené vadou, ktorá mala vplyv na zákonnosť rozhodnutia.

Súd prvého stupňa zameral svoju pozornosť na postup správneho orgánu prvého stupňa, najmä z hľadiska procesných následkov poučenia o možnosti odvolania proti jeho rozhodnutiu o zastavení konania, keď síce dôvodne vyjadril pochybnosti o použití dvoch zastavovacích dôvodov s rozdielnymi možnosťami opravného prostriedku proti nim, ale pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia a najmä postupu správnych orgánov predchádzajúcich napadnutému rozhodnutiu nevychádzal dostatočne z

rozsahu a najmä z dôvodov podanej žaloby a argumentom v nej uvedených. Nemalo ujsť jeho pozornosti, že v rozhodnutí správneho orgánu absentujú podrobnejšie dôvody zastavenia konania, pre „nenáležitú“ preukázanie oslobodenia od úhrady správneho poplatku, a to aj potom, čo obec doplnila podľa jej názoru relevantné doklady, ako aj zdôvodnenie prečo správny orgán, keď aj potom mal zrejme pochybnosti o relevantnosti týchto dokladov, nepostupoval v zmysle základných pravidiel konania (§ 3 Správneho poriadku) v súčinnosti s účastníkom konania, podľa ktorých mu má dať príležitosť účinne obhajovať svoje práva a záujmy, vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a poskytnúť mu právnu pomoc a poučenie, aby pre neznalosť právnych predpisov (a špecifikácie požiadavky správneho orgánu v danom prípade) neutrpel v konaní ujmu (ods. 2).

Žalovaný mal možnosť využitia inštitútu čestného vyhlásenia v konaní pred správnym orgánom prvého stupňa nielen konštatovať, ale aj sa mal aj postarať o naplnenie svojho poslania v pozícii odvolacieho orgánu (§ 59 ods. 1 Správneho poriadku) doterajšie konanie doplniť, prípadne zistené vady odstrániť a sám tak preukázať rešpekt k základným zásadám správneho konania (§ 3 Správneho poriadku), teda použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci, pokúsiť sa o zmierne vybavenie veci a dbať na to, aby konanie prebiehal hospodárne bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb (ods. 2 cit. ust). Neobstojí jeho tvrdenie, že Správa katastra nemala vedomosť o ťažkostiach žalobcu pri preukazovaní oslobodenia od správnych poplatkov a teda nemala dôvod poučovať účastníkov konania o možnosti predloženia čestného vyhlásenia, keďže bolo evidentné, že žalobca nebol pasívny a v dobrej viere vykonával aktivity na uspokojenie požiadaviek správneho orgánu na predloženie pre neho dostatočne relevantných dokladov a zrejme je teda schopný takýto nárok na oslobodenie preukázať.

Naviac ani z obsahu rozhodnutia žalovaného nevyplýva, v čom konkrétne nepovažoval v konaní predložené dôkazy majúce preukázať nárok na oslobodenie od platenia správneho poplatku za dostatočne preukazné, keď najmä z delimitačného protokolu č. 93/1991 z 21. júna 1991 odovzdania nehnuteľného majetku SR obci Věterná Poruba vyplýva zoznam nehnuteľného majetku prechádzajúceho do pôsobnosti obce podľa osobitného zákona v súlade s § 14 zákona č. 138/1990 Zb. o majetku obcí, v ktorom je zaradená aj miestna komunikácia v lokalite Hriadky.

Podľa názoru odvolacieho súdu je nepochybné, že takýto postup správneho orgánu nebol v súlade so základnými pravidlami správneho konania ustanovenými v § 3 Správneho poriadku najmä zásadou, v zmysle ktorej sú správne orgány povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpel v konaní ujmu. (ods. 2).

Odvolací súd zdôrazňuje, že „V tejto súvislosti nemožno opomenúť skutočnosť, že verejná správa je službou verejnosti a základné pravidlá konania uvedené v § 3 Správneho poriadku, pre ktoré východiskom je systém prameňov práva predovšetkým ústava (najmä čl. 2) a zákony (vrátane právnej úpravy založenej právom Európskych spoločenských resp. upravenej medzinárodnými zmluvami) i keď sú formulované viac všeobecným spôsobom, je potrebné, vzhľadom na to, že slovenské právo je súčasťou európskeho právneho systému, v praxi interpretovať v duchu európskeho štandardu všeobecných požiadaviek na kvalitu postupov a činnosti verejnej správy súhrnne označovaných ako princípy „dobrej správy“ (Good Governance, Good Administration), majúceho základ v literatúre, judikatúre európskych inštitúcií a niektorých dokumentoch najmä Rady Európy (najmä odporúčania a rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy - Odporúčanie Výboru ministrov č. (2007)7 o dobrej verejnej správe) a Európskej únie.

Keďže dotknutý správny orgán sa citovanými zásadami náležite neriadil, možno konštatovať, že jeho postup bol zaťažený vadou, ktorá dostatočne odôvodňuje záver o nezákonnosti jeho rozhodnutia a žalovaný ako odvolací orgán, ktorý je tiež povinný riadiť sa a vychádzať vo svojej činnosti z uvedených zásad dobrej verejnej správy, nemal toto ponechať bez povšimnutia ale mal vychádzajúc z jeho právomoci napadnuté rozhodnutie preskúmať, doterajšie konanie doplniť, prípadne zistené vady odstrániť (s ust. 59 ods. 1 správneho poriadku).

Vyjadrenie pochybností žalovaným v stanovisku k žalobe ako aj v prednese zástupcu žalovaného na pojednávaní pred súdom prvého stupňa o účele samotnej žaloby a jeho odporúčanie možnosti podať nový návrh na vklad s usmernením o všetkých náležitostiach k tomu potrebných pre úspešné zavŕšenie tohto procesu, považuje odvolací súd v tomto štádiu sporu medzi adresátom činnosti verejnej správy a samotným orgánom verejnej správy za prejav značného nepochopenia vlastnej úlohy a postavenia vo vzťahu občan a štát a z toho vyplývajúcej úlohy verejnej správy ako služby verejnosti. Takémuto nepochopeniu prejavujúcemu sa zjavným zamieňaním príčiny a následku treba pripísať aj (inak výstižné) konštatovanie žalovaného prezentované jeho zástupcom na pojednávaní o zaťažovaní súdov a rozpočtu obce zbytočným súdnym konaním.

V súvislosti s tým, považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že v zmysle čl. 1 Ústavy SR je Slovenská republika právnym štátom. Nevyhnutnou podmienkou na oprávnenú proklamáciu atribútu štátu za právny je existencia občianskej spoločnosti, ktorej pojmové znaky sú uvedomelosť a angažovanosť. Jedná sa teda aj o prípady, kedy si člen občianskej spoločnosti uvedomí skutočnosť, že orgán štátnej správy konal nezákonne (ergo aj v rozpore s článkom 2 ods. 2 Ústavy SR) a angažovane svoje práva bráni tým, že iniciuje súdne konanie využitím svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 Ústavy SR. I keď de facto žalobcovi nič nebráni v podaní nového návrhu, treba súčasnú situáciu vnímať ako stav, kedy sa žalobca dobrovoľne nezmieril s protiprávnym stavom vyvolaným nezákonným rozhodnutím a úradným postupom žalovaného správneho orgánu, ale aktívne sa usiluje o dosiahnutie spravodlivosti, ktorá je jednou zo základných spoločenských hodnôt.

Je nepochybné, že rozhodnutie súdnych orgánov musí pôsobiť aj preventívno - výchovne a preto odvolací súd zdôrazňuje, že snahu o odstránenie nezákonného stavu a dosiahnutie spravodlivosti nemožno v žiadnom prípade považovať z tohto dôvodu za zbytočné "zaťažovanie súdov a rozpočtu obce objednávaním právnych služieb", nakoľko stav kedy sa účastník bráni voči nezákonnosti na ňom páchanej, možno hodnotiť ako prejav jeho uvedomelosti a angažovanosti a je nezastupiteľnou úlohou súdu ako orgánu ochrany práva tomuto účastníkovi poskytnúť náležitú a zodpovedajúcu právnu ochranu. Námietky žalovaného v tomto smere preto nebolo možné považovať za iné ako nedôvodné.

Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že v konaní pred správnymi orgánmi došlo k takej vade, ktorá mala nepochybne vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, ktoré v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa trpí nedostatkom relevantných dôvodov pre zastavenie konania a pretože výrok zrušujúceho rozsudku krajského súdu vo vzťahu k rozhodnutiu druhostupňového správneho orgánu hoci vecne správny neobsahoval aj výrok o zrušení rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, hoci vzhľadom na zistené okolnosti, že nielen v postupe žalovaného, ale aj v postupe správneho orgánu prvého stupňa došlo k vytýkaným pochybeniam, ktoré žalovaný neodstránil, bolo potrebné výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa zmeniť doplnením o výrok zrušujúci aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, keďže inak by k eliminácii škodlivých následkov jeho postupu dostatočne efektívne nedošlo a zároveň sa tak rozhodovanie o návrhu na vklad dostane do štádia porovnateľného so stavom po podaní nového návrhu, ktorého bezproblémový priebeh už žalovaný v konaní naznačil.

Podľa § 220 OSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1) .

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 OSP úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia t. j. trov právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvého stupňa vo výške 150,08 € týmto súdom už priznaných, bez náhrady trov pred odvolacím súdom, ktoré mu nevznikli a teda ani žiadne neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.